

Pospíšil, Ivo; Dohnal, Josef

Kulaté výročí prof. PhDr. Danuše Kšicové, DrSc.

Opera Slavica. 2002, vol. 12, iss. 1, pp. 40-41

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117851>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

nější rekonstrukci současného stavu slavistických studií v novém situačním kontextu, a to s ohledem na další perspektivy.

Miloš Zelenka

Kulaté výročí prof. PhDr. Danuše Kšicové, DrSc.

26. dubna 2002 oslavila významné životní jubileum profesorka PhDr. **Danuše Kšičová**, DrSc., svou pedagogickou i vědeckou prací dlouhodobě spjatá s Ústavem slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, významná česká slavistka a komparatistka.

Jako absolventka dvou slavistických oborů u výrazně komparatisticky zaměřených učitelů (jedním z nich byl i F. Wollman) zůstala tomuto metodickému směřování věrna po celou dobu svého působení.

Její doménou je ruská poezie, její česká recepce a překlady (zejména v osobě Fr. Táborského); sama pak do aktivního překladu ruské poezie zasáhla), zvláště pak ale její vývoj a formy v období romantismu a neoromantismu, jak o tom ostatně svědčí např. i její monografie *Poéma za romantismu a novoromantismu* (Brno 1983). Později se však postupně přeorientovávala především na období přelomu 19. a 20. století. Spolu s přesunem odborného zájmu docházelo i postupnému přesahu jubilentčina zájmu od ruské literatury ve srovnání s ostatními slovanskými literaturami k širšímu evropskému kontextu. Studovaná problematika ji pak vedla i k podstatnému rozšíření badatelského záběru – ze slovanského kontextu se stal kontext celoevropský, od literární moderny „přestoupila“ k moderně jako takové; stejně jako pro tehdejší uměleckou garnituru i pro prof. Kšicovou začal být směrodatný širší umělecký kontext, vzájemná provázanost duchovědných disciplín i všech druhů umění jako svérázného skleníku (i to je přece modernistický motiv), ve kterém dochází k vzájemnému ovlivňování, prolínání a prohlubování. Výrazným výsledkem takového interdisciplinárního směřování je pak zejména její reprezentativní publikace *Secese. Slovo a tvar* (Brno 1998), která sklídila zaslouženou pozornost. Jako spoluautorka publikace *Panorama ruské literatury* (Boskovice 1995) a *Slovníku ruských, ukrajinských a běloruských spisovatelů* (Praha 2001) se podílela na významných popularizujících publikacích kolektivu Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Novátorskou prací prof. Kšicové je zajiště i edice, překlad a komentář k dosud nevydanému eseji K. D. Balmonta nazvaný *K. D. Balmont: Duše českých zemí ve slovech a činech. Básnické eseje a překlady* (Brno 2001). Jubilanťka je autorkou řady dalších rozsáhlejších i menších prací, které publikovala jak doma, tak v renomovaných zahraničních časopisech a sbornících.

Prof. Kšicová se rovněž významně se podílí na organizaci vědeckého života a na stycích české a brněnské slavistiky se zahraničními pracovišti ať už svými přednáškovými turné a účastí na mezinárodních sympoziích, konferencích nebo organizací podobných akcí na domácí půdě.

Její studenti i kolegové ji znají jako nadšenou cestovatelku, turistku, ke které patří fotoaparát a zápal, s nímž dokáže ostatní získat pro kulturní i poznávací aktivity. Pro-

fesorka Kšicová ve svých přednáškách a seminářích provedla ruskou literaturou 19. století a ruskou kulturou několik generací rusistů a slavistů, řadu z nich přivedla i jejich prvním překladatelským pokusům, mnohé získala pro hlubší zájem o studium ruské poezie, prózy i dramatu.

Popřeje jí tedy pevné zdraví a mnoho dalších let věnovaných jejím vědeckým zájmům i hodně času pro její koničky.

Ivo Pospíšil, Josef Dohnal

Sedmdesátník Andrej Červeňák: jubileum vůdčí osobnosti československé rusistiky a slavistiky

Prof. PhDr. Andrej Červeňák, DrSc., se narodil 22. května 1932 v Šarišském Šťavníku. V 50. letech 20. století studoval na Filozofické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě a roku 1957 nastoupil jako asistent na Pedagogické a posléze Filozofické fakultě Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešově; vědeckou aspiranturu ukončil na Univerzitě Karlově obhajobou disertace *Vajanský a Turgenjev* (1964). Roku 1965 se habilitoval jako docent ruské literatury a teorie literatury. Po roce 1968 však musel z politických důvodů Prešovskou univerzitu opustit; na vysokou školu se vrátil roku 1977, a to na tehdejší Pedagogickou fakultu v Nitře, kde byl v 90. letech minulého století vedoucím katedry a kde dodnes pracuje jako profesor (1989) a doktor věd (DrSc., 1991). Je nositelem vysokého vyznamenání Ruské federace, které mu udělil prezident Putin.

Neobyčejná je jubilantova publikační plodnost, v níž se zračí jeho zájmy a posuny jeho metodologie. Obecně inklinoval k složitým, myslitelsky orientovaným typům v literatuře obecně a v ruské a slovenské zvláště a současně kultivoval obory a metody, které byly typické pro náš prostor: komparatistiku, genologii a literární antropologii, psychologii a filozofii. Je to zcela zjevné z posloupnosti jeho monografií, na jejichž čele stojí *Vajanský a Turgenjev* (1968). Po vynucené přestávce následovala kniha s dobovým tématem, která se však svým myšlenkovým, polemickým a dialogickým charakterem nijak nevymyká z kruhu jiných Červeňákových prací – *Socialistický realizmus v diskusii* (1985; mimochodem: jinde ve světě je socialistický realismus běžně uznáván jako literární směr a taktó – tedy zcela sine ira et studio – se o něm píše). Pak již následuje klíčová kniha literární antropologie *Človek v literatúre* (1986), komparativní *Slovensko-ruské relácie* (1986) a posléze kniha o A. S. Puškinovi – *A. S. Puškin – človek a básnik* (1989) a především *Tajomstvo Dostojevského* (1989). A Červeňák měl klíčovou úlohu v projektech a sbornících *Ruská moderna* (1992) a *Zázračno literatúry I.* (1994), *II.* (1994), *III.* (1995). V druhé polovině 90. let 20. století dospěl k originálnímu tématu v knize *Dostojevského sny* (1998) a ve svazku *Desať statí o slovenskej literatúre* (1998), jeho zatím poslední monografií je *Človek a text* (2001). Jubilant kromě toho editoval nebo spolueditoval řadu rusistických a slavistických sborníků a autorsky se na nich podílel (*Zborník ševčenkovský*, 1965; *O medziliterárnych vzťahoch*; 1968,